

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa Miasta W.

przeciwko A. W.

z udziałem interwenienta ubocznego E. K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 grudnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 11 marca 2020 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek interwenienta ubocznego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanej.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda Miasta W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 11 marca 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN z dnia: 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący opart na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1904) jego obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzygnięcie

zagadnień prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzygnięcie skarg kasacyjnych.

Uzasadnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się jeszcze wykładni bądź jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć. Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej zawierającej szczegółowe omówienie wątpliwości interpretacyjnych, a w przypadku istnienia rozbieżności w judykaturze, przytoczenia odpowiednich orzeczeń (zob. np. postanowienia SN z dnia: 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; 24 lutego 2012 r., II PK 274/11; 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Skarżący wskazał, że w sprawie niniejszej zachodzi potrzeba wykładni art. 68 ust. 2 w zw. z art. 68 ust. 2b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (aktualnie: t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1899 ze zm.; dalej: u.g.n.). Jednocześnie jednak sam skarżący przytoczył orzeczenia Sądu Najwyższego, reprezentujące jednolitą wykładnię tych przepisów oraz liczne orzeczenia Sądów Apelacyjnych.

W ocenie Sądu Najwyższego przesłanki zwolnienia od obowiązku zwrotu kwoty równej udzielonej bonifikacie po jej waloryzacji (art. 68 ust. 2a u.g.n.) mają zastosowanie do pierwotnych nabywców nieruchomości wskazanych w art. 68 ust. 2 ustawy, a nie do osób im bliskich (art. 68 ust. 2 b u.g.n.), na rzecz których zbyły nieruchomość (zob. wyroki SN z dnia: 14 lipca 2010 r., V CSK 15/10, OSNC-ZD 20211, nr 1, poz. 1; 12 lutego 2014 r., IV CSK 274/13). Skarżący nie przytoczył sprzecznych judykatów Sądu Najwyższego, które skutkowałyby wnioskiem o potrzebie zajęcia przez Sąd Najwyższy stanowiska w przedmiocie wykładni powyżej powołanych przepisów.

Ponadto z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika, iż ustalenia faktyczne dokonane przez Sądy *meriti* stanowiły asumpt do oddalenia powództwa na podstawie art. 5 k.c. Sąd Apelacyjny miał w szczególności na względzie zasady współżycia społecznego oraz społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa

podmiotowego dochodzonego w postępowaniu. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, aby Sąd Apelacyjny – wbrew stanowisku Sądu Najwyższego – uznał, że przesłanki zwolnienia od obowiązku zwrotu kwoty równej udzielonej bonifikacie odnosiły się nie tylko do pierwotnych nabywców, ale także każdych kolejnych, Sąd Apelacyjny wskazał jedynie na taką możliwość (s. 7 uzasadnienia), jednakże nie sposób uznać, aby stanowiło to przyczynę oddalenia powództwa. Sąd Apelacyjny przede wszystkim zaznaczył, że pozwana odzyskała własność nieruchomości, a mając na uwadze stosunki rodzinne pierwotnego uprawnionego, uznanie powództwa mogłoby prowadzić do nadużycia prawa przez powoda.

Tak naprawdę wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej jest niejako „obok” motywów, którymi kierował się Sąd odwoławczy, gdyż nie dotyczy istoty zaskarżonego rozstrzygnięcia. Zgodzić się należy, że art. 5 k.c. może jedynie wyjątkowo stanowić podstawę oddalenia powództwa, ale zastosowanie tego przepisu nie jest wyłączone. Sąd Apelacyjny dokładnie uzasadnił, z jakich przyczyn zastosował ten przepis, nie negując samej zasadności powództwa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

Oddaleniu podlegał wniosek interwenienta ubocznego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanej, jako dotyczący innego podmiotu, który nota bene nie wniósł odpowiedzi na skargę kasacyjną.